

Silvestr I., papež

narozen: ve 3. století v Římě, Itálie

zemřel: 31. prosince 335 v Římě

ochránce domácích zvířat; patron dobré úrody

krmiv; za „dobrý nový rok“ (silvestrovská noc)

Slyšíme-li jméno Silvestr, myslíme hned na Nový rok a oslavy. Sotvakdo si dá námahu, zabývat se blíže světcem, který dal poslednímu dni v roce tak významné jméno: papežem Silvestrem I., hlavou církve od r. 314 do 335.

Silvestr vládl v době pro křesťanství mimořádně důležité: bylo to ke konci strašného pronásledování křesťanů a na počátku nové epochy pro věřící. Silvestr byl papežem, který směl prožít po desetiletích strachu a hrůzy pronásledování šťastný nový začátek.

Silvestr byl rodem Říman a přišel na svět snad v polovině 3. století. Je téměř jisté, že přijal kněžské svěcení ještě před začátkem pronásledování křesťanů za císaře Diokleciána v roce 284, protože během pronásledování žil několik let v úkrytu na Monte Soracte u Říma.

Za 20 dní po smrti papeže Miltiada byl Silvestr zvolen 31. ledna 314 římským biskupem (římský biskup je od sv. Petra současně papežem). O papežově působení v dalších dvou desetiletích není celkem nic známo. Do jeho pontifikátu spadá první všeobecný koncil niceský, který byl svolán v roce 325 císařem Konstantinem pro ariánskou otázku. Papež Silvestr I. však poslal k této říšské synodě jen dva presbytery (kněze), kteří nehráli žádnou zvláštní roli. A po skončení koncilu potvrdil závěry, tam vyjádřené, které zavrhly Áriovo učení o Nejsvětější Trojici, jež popíralo Kristovo božství. Potom už není zpráv o papežově životě, kromě skutečnosti, že Silvestr I. dal postavit nad Priscilinými katakombami kostel. Zato vznikly v další době legendy o takzvaném „Konstantinově darování“.

Podle nich prý pokřtil Silvestr císaře Konstantina Velikého, s jehož začátkem vlády začal nový věk pro křesťany. Asi od 8. století byla tato legenda ještě dále přikrášlena tvrzením, že Konstantin daroval papeži z vděčnosti za zázračné uzdravení město Řím a celý Západ a dovolil mu nosit císařské odznaky. „Konstantinovo darování“ se prokázalo s jistotou jako nepravé, avšak Konstantin podporoval církevní stát prokazatelně velkoryse a vybavil

ho; vstoupil do historie jako zakladatel nesčetných kostelů a dal postavit v neposlední řadě nad Petrovým hrobem první kostel sv. Petra.

O Silvestrově osobě je ještě jedna známá legenda; podle ní chtěla Helena, Konstantinova matka, vést svého syna k židovství, když už se mezitím stal křesťanem. Nato došlo mezi Silvestrem a dvanácti rabíny k hádce, při níž překonal křesťan Silvestr zprvu jedenáct rabínů. Dvanáctý pak usmrtil býka, neuměl však už zvíře probudit k životu, kdežto Silvestrovi se to ihned podařilo. Dojati tímto činem, dali se pak císařovna Helena a rabíni pokřtít. Pohanské kněze obrátil Silvestr podle legendy tím, že nebezpečnému draku zašněroval tlamu.

Silvestr I. prosadil zákony ohledně otroků a svěcení svátků, neděli vyhlásil za povinný sváteční den. Možná až s velkou střízlivostí je hodnocen jako klidný a rozvážný muž, který se snažil vyhnout srážkám a dal přednost nenápadnému budování církve. Silvestr I. byl údajně známý jako papež plný Ducha svatého, vynikající moudrostí i horlivostí pro čest Boží, s velkou láskou k bližním, zvláště k chudým. Ke kajícím hříšníkům byl laskavý a mírný. Jeho hlavní cíl a bojový úkol se týkal Boha a duší.

Úcta a tradice: kult Silvestra I. se rozšířil do celé Evropy; jeho svátek se slaví od 5. století. Nejranější uctívání v Německu je prokázáno v 11. století v Bambergu. Když se však později distancovali papežové od takzvaného „Konstantinova darování“, zmenšil se Silvestrův význam. Slavností spočívající na zvyku je silvestrovská noc, jeden z nejdůležitějších zážitků lidí v průběhu roku. Mladí i staří slaví tento zvláštní den a především noc. I následující den, 1. leden, je zvláštním svátkem.

Ve schwarzwaldském místě Schiltachu se drží silvestrovský zvyk dodnes zvláště výrazně, zachoval se zde stále ještě silvestrovský průvod. Po bohoslužbě na zakončení roku o silvestrovské noci táhnou věřící s velkými i malými lucerna k místnímu tržišti a zpívají tam chorál „Děkujte všichni Bohu“. Pak jde průvod k faře, kde se zpívá píseň „Bud' Bohu čest, jděme s radostí“ a farář pronese několik slov. Pak totéž opakuje před radnicí, z níž promluví starosta k ukončení roku, která se týká záležitostí komunální politiky.

Také v alpské obci Westhause existuje vlastní silvestrovský zvyk: setkává se každoročně několik jezdců na koních k nádherné silvestrovské jízdě. Ve východní církvi se slaví Silvestr 2. ledna.

Znázorňování: papež Silvestr I. je zobrazován většinou v papežském rouchu, má u sebe berlu, knihu, olivovou větvičku, mušli, hada, anděla, draka (legenda) nebo býka (legenda). Často byl papež znázorňován společně s Konstantinem, někdy i s Helenou. S býkem u nohou je vidět Silvestra mezi jinými v kapli sv. Silvestra v Goldbai Uberlingenu.

Nyní na konci roku zpytujeme svědomí nakolik je naším cílem Bůh a spása duší. Vždyť co je důležitějšího? Svět a jeho zájmy pomíjejí, proto ve svých plánech zařadíme do popředí v novém roce věci trvalejšího významu – významu pro věčnost.

Bože, v Tvých rukou je všechn čas; vyslyš naše prosby a na přímluvu svatého papeže Silvestra, pomáhej svému lidu, aby pod Tvým vedením plnil zde na zemi své poslání a šťastně dosáhl svého věčného cíle. Skrze Tvého Syna Ježíše Krista, našeho Pána, neboť on s Tebou v jednotě Ducha svatého žije a kraluje po všechny věky věků. Amen